

УДК 373.2

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2026.1.6>

Ірина МЕЛЬНИК

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська область, Україна, 43025

ORCID: 0000-0001-6020-4492

Бібліографічний опис статті: Мельник, І. (2026). Теоретичні аспекти професійної підготовки фахівців дошкільної освіти. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 40–46, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2026.1.6>

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлено теоретичний аналіз процесу професійної підготовки вихователя ЗДО у світлі сучасних вимог, відображених у державних документах і законодавчих актах.

Презентовані позиції сучасних науковців, котрі значно збагатили потенціал дошкільної педагогіки інформацією про ключові аспекти теоретико-практичної підготовки фахівців дошкільної освіти.

Акцентовано, що головною постаттю освітнього процесу у ЗДО є вихователь. Відтак високий рівень його професіоналізму педагогічної майстерності, професійної компетентності, особистісні якості та соціальна позиція, які формуються в процесі фахової підготовки у ЗВО, безперечно забезпечуватимуть успішний гармонійний розвиток дошкільника.

У статті розглянуто сутність педагогічної майстерності вихователя як важливого чинника організації освітнього процесу у закладі дошкільної освіти, що передбачає досягнення найвищих результатів у розвитку дитини за найменших часових затрат.

Наголошено на прямій залежності професійної компетентності вихователя, його педагогічної майстерності від правильного добору методів та прийомів його професійного впливу на вихованців, батьків.

Зазначено, що процес професійної підготовки вихователя повинен спрямовуватись на пріоритетність формування суб'єктивності дитини як основного здобувача знань, котрій притаманне творче мислення, креативність, самостійність у прийнятті рішень та адаптацію до швидкозмінних умов сучасного життя.

На основі узагальнення наукових пошуків виділено функціональну характеристику діяльності вихователя ЗДО як передумову успішної професійної підготовки.

У статті зроблені виважені висновки, окреслено перспективи подальших наукових пошуків.

Ключові слова: підготовка, професійна підготовка, вихователь; функції вихователів, педагогічна майстерність вихователя, професійно-педагогічна діяльність.

Ірина MELNYK

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of General Pedagogy and Preschool Education, Lesya Ukrainka Volyn National University, Voli Ave., 13, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0001-6020-4492

To cite this article: Melnyk, I. (2026). Teoretychni aspekty profesiinoi pidhotovky fakhivtsiv doshkilnoi osvity [Theoretical aspects of professional training of preschool education specialists]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 1, 40–46, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2026.1.6>

THEORETICAL ASPECTS OF PROFESSIONAL TRAINING OF PRESCHOOL EDUCATION SPECIALISTS

The article highlights the theoretical analysis of the process of professional training of a preschool teacher in the light of modern requirements reflected in state documents and legislative acts. The positions of modern scientists who have significantly enriched the potential of preschool pedagogy with information on key aspects of theoretical and practical training of preschool education specialists are presented. It is emphasized that the main figure of the educational process in the ZDO is the teacher. Therefore, the high level of his professionalism, pedagogical skills, professional competence, personal qualities and social position, which are formed in the process of professional training in higher education

institutions, will undoubtedly ensure the successful harmonious development of a preschooler. The article considers the essence of the pedagogical skill of the educator as an important factor in the organization of the educational process in the institution of preschool education, which provides for the achievement of the highest results in the development of the child in the least amount of time. The direct dependence of the professional competence of the teacher, his pedagogical skill on the correct selection of methods and techniques of his professional influence on pupils and parents is emphasized. It is noted that the process of professional training of a teacher should be aimed at prioritizing the formation of the child's subjectivity as the main applicant for knowledge, which is characterized by creative thinking, creativity, independence in decision-making and adaptation to the rapidly changing conditions of modern life. On the basis of the generalization of scientific research, the functional characteristic of the activity of the educator of the ZDO as a prerequisite for successful professional training is allocated. The article draws balanced conclusions, outlines the prospects for further scientific research.

Key words: training, professional training, educators; functions of educators, pedagogical skills of educators, professional and pedagogical activities.

Актуальність проблеми. Сьогодні в умовах докорінної реорганізації всіх галузей життєдіяльності проблема формування особистості набуває особливої актуальності. Створення умов для формування освіченої, творчої особистості, реалізації та самореалізації її природних задатків визначається одним із стратегічних завдань розвитку всієї системи освіти, адже могутність держави визначається насамперед кількістю висококваліфікованих фахівців, які творчо підходять до своєї справи. Однак, формування творчої ініціативної особистості нерозривно пов'язане з проблемою професійної підготовки вихователя, його вмінням організувати процес навчання і виховання дошкільнят на основі принципово нових, нестандартних, інноваційних технологій.

Сучасна система освіти спрямована на реформування дошкільної освіти та передбачає актуалізацію тенденції створення національного освітнього простору шляхом інтегрування інноваційних технологій не тільки в загальну професійну підготовку майбутніх педагогів, а й в їх підготовку до творчого вдосконалення навчального процесу. Це висуває певні вимоги до підготовки вихователів, які зможуть виконувати покладені на них професійні обов'язки на високому рівні, знаходити нестандартний, творчий підхід, креативний і найбільш ефективний спосіб вирішення освітніх завдань, тим самим формуючи творчу особистість дошкільника.

Концепція сучасної освіти передбачає підготовку компетентних, кваліфікованих фахівців на рівні світових стандарті, соціально й професійно обізнаних. Передусім це стосується підготовки вихователів закладів дошкільної освіти, від діяльності яких, залежатиме фізичний, емоційний, духовний розвиток дітей дошкільного віку та їхня пристосованість до навколишньої

дійсності. Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття), передбачає перехід до гнучкої, динамічної ступеневої системи підготовки фахівців, формування мережі вищих навчальних закладів, здатної за освітніми та кваліфікованими рівнями, типами, формами і термінами навчання, джерелами фінансування задовольняти інтереси особи, потреби кожного регіону у педагогічних кадрах (Державна національна програма «Освіта» (Україна ХХІ століття), 1994, р. 6).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про важливість зазначеної проблеми свідчить те, що інтерес до неї простежувався в усі історичні епохи, відколи виникла потреба в освіті і в тих, хто міг її донести до інших. Педагогічна майстерність хвилювала Демокріта, Я. А. Коменського, Г. Сковороду, М. Монтессорі, С. Русову, А. Макаренка, В. Сухомлинського та ін.

Питанням професійної підготовки майбутніх фахівців у сфері дошкільля займалися Л. Артемова, М. Богуш, З. Борисова, І. Дичківська, Т. Поніманська, Н. Гавриш, Н. Лисенко, О. Кононко, Л. Швайка, К. Круглій, В. Сергєєва та ін.

Засадничі принципи педагогічного самовдосконалення стали об'єктом досліджень Т.Кірієнко, Л.Тищук. Глибоко й вичерпно аналізують професійну майстерність вихователя сучасного ЗДО Л. Загородня, С. Тітаренко.

Питання формування професійної компетентності вихователів закладів дошкільної освіти в умовах ступеневої освіти присвячені наукові розвідки Г. Беленької; аспект фахової підготовки майбутнього вихователя до економічного виховання висвітлено у працях Н. Грами.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Основною метою озна-

чених підходів у статті є пошук оригінальних засобів стимулювання дітей до творчої активності, до пізнання навколишньої дійсності, до креативності у повсякденній діяльності, що вимагає значних зусиль від педагога: педагогічної майстерності, креативності, готовності до постійного пошуку та самовдосконалення.

Мета статті: узагальнити ключові аспекти професійної підготовки фахівця дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що професійну підготовку фахівця дошкільної освіти треба розуміти як складний процес оволодіння професійними, методичними, організаторськими, комунікативними вміннями.

Водночас професійна підготовка передбачає оволодіння професійною майстерністю, професійною компетентністю, наявність професійної готовності.

Ми переконані, що ефективний перебіг навчання й виховання дошкільників великою мірою залежить від професійного рівня їхнього вихователя, методів та прийомів його педагогічного впливу на дітей. Правильний добір необхідних форм та засобів діяльності сприяє активній взаємодії дорослого з вихованцями. Зазначений процес має вибудовуватися на загальнолюдських, національних та професійних цінностях, а це зі свого боку передбачає наявність у вихователя глибоких і міцних професійних знань та володіння духовно-моральними, національними ціннісними орієнтирами. Адже педагог покликаний стимулювати пізнавальну й емоційну активність дітей дошкільного віку, формувати у них допитливість, мотивацію до пізнання навколишньої дійсності, готовність до самостійної діяльності, до саморозвитку. А це під силу реалізувати на практиці лише вихователеві, діяльність якого характеризується ініціативністю, творчим підходом. Тільки такий педагог відчуває нові життєві тенденції, тримає руку на пульсі часу, добре орієнтується у пріоритетах сучасності, відноситься до своєї роботи як до мистецтва (Кручек, 2009, р. 47).

На думку Н. Гавриш, «...для творчого вихователя визначені кимось змістові і процесуальні межі проживання кожного дня без урахування реального стану групи, конкретних дітей, умов, його особистих поглядів і здібностей – справ-

жні тенета, що сковують думку, творчість, ініціативу тощо» (Гавриш, 2013, р. 11).

Відомо, що високий рівень педагогічної майстерності досягається шляхом постійного вдосконалення методів і форм професійної діяльності, творчого використання педагогічного досвіду, можливостей фахової самореалізації. Власне, шлях до підвищення професіоналізму кожного педагога полягає у подоланні себе вчорашнього, у постійному саморозвитку, сходженні до власних ідеалів і цінностей у вибраній діяльності, у неперервній роботі над собою, у самоствердженні завдяки власним зусиллям. Іншими словами, суть професійної майстерності педагога полягає у здатності до саморуку, упродовж якого індивід реалізовує свій фаховий потенціал.

Тільки завдяки професійній майстерності дошкільний педагог може творити нове у своїй діяльності, що, як правило, ґрунтується на комбінуванні, видозміні й адаптуванні вже давно відомого до індивідуальних особливостей конкретної дитини-дошкільника. Основною метою зазначених новацій є пошук оригінальних засобів стимулювання дітей до творчої активності, до пізнання навколишньої дійсності, до креативності у повсякденній діяльності.

Високий професіоналізм педагога окреслює нове коло його значимих взаємин із вихованцями, вдосконалює й урізноманітнює ці відносини. Зі свого боку така взаємодія сприяє формуванню нових поведінкових проявів, стилів міжособистісних взаємин та сприяє творчості як самого педагога, так і дітей. Описана співпраця, як правило, відбувається у стані емоційного піднесення, натхнення, радості і веде до продуктивної співтворчості. Своєрідне збагачення як вихователя, так і дитини на духовно-моральному рівні приносить кожному задоволення від співпраці, від свого вкладу в неї, від особистісного зростання учасників освітнього процесу.

Майстерність педагога може зумовити створення так званого нового продукту, що є результатом реалізації творчого потенціалу першого. Таким продуктом є новий підхід до роботи з певною віковою групою чи окремою дитиною, оригінальність у створенні розвивального середовища, розробка власного дидактичного матеріалу, глибокі і щирі взаємини між педагогом та вихованцями, між іншими учасниками освітнього процесу.

До речі, професіоналізм того чи іншого педагога варто розглядати не як особливий, самостійний вид здібностей чи окрему модальність. Він проявляється в будь-якому аспекті педагогічної діяльності: плануванні освітньої роботи; підготовці до заняття; упродовж самого заняття, на якому виникає безліч непередбачуваних ситуацій; під час спілкування протягом ігрової або художньої діяльності; організації різних режимних моментів; у процесі взаємодії з батьками вихованців. Тобто під майстерністю ми розуміємо здатність до самовдосконалення та саморозвитку упродовж виконання професійної діяльності, постійне підвищення її фахового рівня.

Як правило, майстерність педагога передбачає поєднання нових елементів з його минулим досвідом, на основі якого з'являються нові ідеї та концепції, а також вихід за межі умовностей та консервативних правил, процес співтворчості, спільного пошуку ідей, коли природним шляхом відбувається колективне продукування новаторських ідей. Власне така система оптимізації майстерності "тут і зараз", що спрямована на творче розв'язання актуальних психологічних та професійних проблем, стимулює творчість педагогічного колективу загалом і творчу взаємодію окремої особистості з іншими учасниками навчально-виховного процесу зокрема.

Це дає змогу кожному вихователю, незалежно від віку, стажу педагогічної діяльності та індивідуально психологічних особливостей, працювати над своїм професійним ростом, постійно прагнути до самовдосконалення, якому немає меж, до творчості заради майбутнього своїх вихованців. Сприяє підтримці та розвитку майстерності педагогічних працівників закладу дошкільної освіти і активізація творчості у системах «педагог – вихованець», «дитина – однолітки», «дитина – навчальний матеріал», «дитина – батьки», у яких реалізується професійна діяльність педагога. Із цією метою у ЗДО використовують такі форми й методи роботи, як ринг педмайстерності, панорама творчих задумів, п'ятихвилинка майстерності. Власне, їх використання дає змогу вихователю оперативно орієнтуватися в міжособистісних стосунках, творчих здібностях окремої дитини і дитячого колективу загалом, ураховувати їх готовність до творчої взаємодії, уміння займатися колективною творчістю,

а також свідомо використовувати педагогічний інструментарій, адаптувати його до конкретної ситуації та творчих можливостей конкретного вихованця (Тишук, 2008, р. 21).

Суттєвим чинником підвищення професійної майстерності вихователя ЗДО є конструктивне врегулювання ним суперечностей в освітньому середовищі, налагодження атмосфери співпраці, в якій проявляють творчу активність як він сам, так і його вихованці та їхні батьки. У зв'язку з цим актуалізується пошук нових форм співтворчості, гармонізації взаємин у педагогічному колективі закладу дошкільної освіти.

У професійній підготовці вихователя дошкільного закладу важливим є володіння професійною компетентністю. До змісту професійної компетентності входять передусім знання психології дитини, її особливостей розвитку, методики роботи з дітьми, з батьками, професійна самосвідомість, індивідуальні особливості й професійно значущі якості, володіння культурою спілкування, здатність створювати атмосферу комфортності, такт, готовність до змін.

Водночас професійну компетентність вихователя ЗДО треба розуміти як сукупність особистісних якостей особистості, загальної культури та кваліфікаційних знань, умінь, методичної підготовки, гармонійну інтеграцію яких в педагогічній діяльності дає оптимальний якісний результат.

На думку Н.Д. Трофаїли, «професійну підготовку» треба тлумачити як, «сукупність спеціальних знань, умінь і навичок, якостей особистості, трудового досвіду і норм поведінки, що забезпечують можливість успішної праці за обраною професією». З іншого боку «професійну підготовку» треба розуміти як «систему організаційних і педагогічних заходів, які забезпечують формування в особистості професійної спрямованості знань, навичок, умінь і професійної готовності до діяльності» (Трофаїла, 2019, р. 18).

На нашу думку, обидва визначення слушні. Однак, перше, думаємо, дещо звужене. У той же час друга позиція значно розширює зміст поняття « професійна підготовка».

Вважаємо, що ґрунтовнішим буде визначення професійної підготовки як складного, багатоструктурного поняття, яке характеризу-

ється як тривалий процес у часі і багатофункціональний за змістом. Передусім це процес оволодіння спеціальною методичною, психолого-педагогічною компетентностями, а також професійною компетентністю і педагогічною майстерністю.

На наш погляд, цікавим є визначення поняття «професійна підготовка» Т. Танько, як систему організаційних та педагогічних заходів, які забезпечують формування в особистості професійної спрямованості, системи знань, навичок, умінь і професійної готовності, що у свою чергу, визначається як суб'єктивний стан особистості, яка вважає себе здатною і підготовленою до виконання певної професійної діяльності та прагне її виконати. Нам імпонує визначення Л.Зданевич: «професійна підготовка майбутнього вихователя» – це спеціально організований освітній процес, спрямований на формування у майбутніх фахівців високого рівня готовності до ефективного здійснення професійної діяльності в галузі дошкільної освіти (Зданевич, 2014, р. 40).

Деяко інший підхід до визначення цього поняття обрали автори (Г. Беленька, О. Богініч, З. Борисова та ін.). Зокрема, у дослідженні зазначається: підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти – це багатофакторна структура, головним завданням якої є набуття студентами особистісного смислу діяльності, формування фахової майстерності, постійно зростаюче зацікавлення до роботи з дітьми та їхніми батьками, а також розвиток успішності в діяльності (Беленька, 2009, р. 101).

Досить широким, змістовним є визначення С.Гаврилюк про те, що професійна підготовка майбутніх вихователів до педагогічної творчості в процесі підготовки у вищій школі – це багатоаспектний, цілеспрямований, довготривалий процес особистісного професійного становлення творчої індивідуальності педагога, готового до майбутньої інноваційної діяльності в умовах сучасного закладу дошкільної освіти.

Безперечно, варто погодитися з думкою І.Підлипняк, яка наголошувала на тому, що професійна підготовка майбутніх вихователів вимагає особистісного розвитку, формування у них умінь педагогічної діагностики, аналізу педагогічних ситуацій; формувати проєктивні, організаторські та конструктивні уміння та моделювати педагогічні ситуації.

Не менш важливим є визначення підготовки майбутніх вихователів Н. Трофаїлою, як цілеспрямований процес у межах загальної професійно-педагогічної підготовки майбутніх вихователів у закладах вищої освіти, спрямований на формування теоретичних та методичних знань і вмінь, необхідних задля ефективної взаємодії з дітьми дошкільного віку з метою розвитку їхньої емоційної сфери та профілактики емоційного неблагополуччя (Трофаїла, 2019, р. 18).

На думку В. Сергеевої, ефективна професійна підготовка – це забезпечення широкого загального світогляду і високої культури, професійного знання педагогіки, психології, теорії та наукових основ управління; здатності реалізувати свої знання на практиці; опанування методів психолого- педагогічного, соціального дослідження, усього комплексу педагогічних і управлінських умінь.

Відтак, професійну підготовку фахівців дошкільної освіти (вихователів, працівників дошкільної галузі) педагогів дошкільної освіти визначаємо як результат комплексного освітнього процесу, що характеризується широтою загального світогляду і високої загальної культури особистості, володінням професійними знаннями з педагогіки, психології, теорії та наукових основ управління; це спроможність вихователя реалізувати свої знання на практиці; це вміння застосовувати весь спектр традиційних та інноваційних методів психолого-педагогічного, соціального дослідження, усього комплексу педагогічних і управлінських умінь.

На основі узагальнення наукових пошуків виділяємо професійні функції вихователя ЗДО, обґрунтовані Є. Починок як передумову успішної підготовки фахівця дошкільної освіти.

Гностично-дослідницьку, яка має на меті вивчення індивідуально особистісних особливостей дітей; збір і аналіз фактів їхньої поведінки, встановлення причин і наслідків учинків вихованців; проєктування розвитку особистості кожної дитини і дитячого колективу загалом; засвоєння передового досвіду, нових педагогічних технологій.

Виховну, яка реалізується в розробленні та здійсненні змісту виховання і навчання, відборі нових форм і методів щодо формування у дитини ставлення до природи, навколишнього

світу, інших людей і себе, інтересу та культури пізнання.

Конструкторсько-організаційну, яка спрямована на організацію педагогічного процесу в закладі дошкільної освіти; використання нових форм, які забезпечують ефективний розвиток дітей; моделювання і керівництво різними видами їхньої діяльності; педагогічне управління їх поведінкою й активністю.

Діагностичну, яка полягає у визначенні рівня розвитку дітей, стану педагогічного процесу, завдань освітньо – виховної роботи з дітьми і батьками, підсумків власної педагогічної роботи та їх відповідності вимогам часу; використанні коригуючих методик.

Координуючу, яка забезпечує єдність роботи закладу дошкільної освіти і сім'ї щодо створення повноцінного потенціалу виховного

середовища, сприятливого для становлення самостійної, творчої особистості дитини; використання педагогічно доцільних форм роботи з батьками на основі диференційованого підходу до різних типів сім'ї (Починок, 2012, р. 40).

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз вищевикладеного дозволяє узагальнити, що професійна підготовка вихователя в сучасних умовах складний, багатогранний процес формування комплексних умінь та якостей детермінованих вимогами часу та специфікою педагогічної професії, кваліфікацією педагога, особливостями дітей дошкільного віку. Перспективою подальших наукових пошуків можуть бути узагальнення методик професійної підготовки вихованців ЗДО до роботи з сім'ями.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Беленька Г. В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання : монографія. Київ: Світич, 2006. 304 с.
2. Гавриш Н. В., Лінник О. О. Організувати, але не обмежувати. Управління розвитком дітей в освітньому середовищі дитсадка. *Дошкільне виховання*. 2013. № 1. С. 8–13.
3. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття). Київ: Райдуга, 1994. 61 с.
4. Загородня Л. П., Титаренко С. А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навчальний посібник. Суми : Університетська книга, 2010. 319 с.
5. Зданевич Л. В. Теоретичні і методичні основи професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до роботи з дезадаптованими дітьми: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра пед. наук : спец: 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» . Житомир, 2014. 44 с.
6. Крижановська З. Ю. Психологічні аспекти професійної самореалізації фахівців дошкільної освіти. *Практична психологія та соціальна робота*. 2008. № 5. С. 77–79.
7. Кручек В. Модель особистості педагога як носія культури педагогічної взаємодії. *Вісник книжкової палати*. 2009. № 1. С. 46–49.
8. Підготовка вихователя до розвитку особистості дитини в дошкільному віці: [монографія] / Г. В. Беленька, О. Л. Богиніч, З. Н. Борисова та ін.; [за заг. ред. І. І. Загарницької]. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2009. 310 с.
9. Поніманська Т. І. Дошкільна педагогіка: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів . К.: Академ-видав, 2006. 456 с.
10. Починок Є. А. Компетентність як фундаментальна професійна якість майбутнього вчителя початкових класів // *Імідж сучасного педагога*. Полтава, 2012. № 7 (126). С. 41–43.
11. Тищук Л. Творчість як умова особистісного розвитку і підвищення рівня професійної майстерності педагога дошкільного навчального закладу. *Обдарована дитина*. 2008. №6. С. 19–25.
12. Трофаїла Н. Д. Підготовка майбутніх вихователів до емоційного розвитку дітей дошкільного віку: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец: 13.00.08 «Дошкільна педагогіка» / Н. Д. Трофаїла. Одеса, 2019. 22 с.

REFERENCES:

1. Bielienka H. V. (2006) *Vykhovatel ditei doshkilnoho viku: stanovlennia fakhivtsia v umovakh navchannia: monohrafiya* [Teacher of preschool children: becoming a specialist in terms of learning: a monograph]. Kyiv: Svitych, 304 p. [in Ukrainian].
2. Havrysh N. V., Linnik O. O. (2013) *Orhanizovuvaty, ale ne obmezhuvaty. Upravlinnia rozvytkom ditei v osvitnomu seredovyshchi dytsadka. Doshkilne vykhovannia* [Organize, but do not limit. Management of children's development in the educational environment of kindergarten. Preschool education]. № 1. pp. 8–13 [in Ukrainian].

3. Derzhavna natsionalna prohrama «Osvita» (Ukraina XXI stolittia) (1994) [State National Program "Education" (Ukraine of the XXI century)]. Kyiv: Raiduha, 61 p. [in Ukrainian].
4. Zahorodnia L. P., Titarenko S. A. (2010) Pedagogichna maisternist vykhovatel'ia doshkilnogo zakladu: navchalnyi posibnyk [Pedagogical skills of a preschool teacher: a textbook]. Sumy: University Book. 319 p. [in Ukrainian].
5. Zdanevych L. V. (2014) Teoretychni i metodychni osnovy profesiinoi pidhotovky maibutnikh vykhovatel'iv doshkilnykh navchalnykh zakladiv do roboty z dezadaptovanyimi ditmy: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia d-ra ped. nauk : spets: 13.00.04 «Teoriia i metodyka profesiinoi osvity» [Theoretical and methodological foundations of professional training of future educators of preschool educational institutions to work with maladapted children. diss. for the acquisition of sciences. Degree of Doctor of Pedagogical Sciences: special: 13.00.04 "Theory and Methods of Professional Education"]. Zhytomyr, 44 p. [in Ukrainian].
6. Kryzhanovska Z. Yu. (2008) Psykholohichni aspekty profesiinoi samorealizatsii fakhivtsiv doshkilnoi osvity. *Praktychna psykholohiia ta sotsialna robota* [Psychological aspects of professional self-realization of preschool educational specialists. Practical psychology and social work]. № 5. pp. 77–79 [in Ukrainian].
7. Kruchek V. (2009) Model osobystosti pedahoha yak nosiya kultury pedahohichnoi vzayemodii. *Visnyk knyzhkovoï palaty* [Model of the teacher's personality as a carrier of the culture of pedagogical interaction. Bulletin of the book chamber]. № 1. pp. 46–49 [in Ukrainian].
8. Pidhotovka vykhovatel'ia do rozvytku osobystosti dytyny v doshkilnomu vitsi: [monohrafiia] (2009) [Preparation of the educator for the development of the child's personality in preschool age: [monograph]]. H. V. Bielienka, O. L. Bohinich, Z. N. Borysova ta in. [za zah. red. I. I. Zaharnytskoi]. K.: Vyd-vo NPU imeni M. P. Drahomanova, 310 p. [in Ukrainian].
9. Ponimanska T. I. (2006) Doshkilna pedahohika: navchalnyi posibnyk dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv [Preschool Pedagogy: Textbook for Students of Higher Educational Institutions]. K.: Akadem-vydav, 456 p. [in Ukrainian].
10. Pochynok Ye. A. (2012) Kompetentnist yak fundamentalna profesiina yakist maibutnoho vchytelia pochatkovykh klasiv [Competence as a fundamental professional quality of the future primary school teacher]. *Imidzh suchasnoho pedahoha*. Poltava. № 7 (126). pp. 41 – 43. [in Ukrainian].
11. Tyshchuk L. (2008) Tvorchist yak umova osobystisnoho rozvytku i pidvyschennia rivnia profesiinoi maisternosti pedahohadoshkilnogo navchalnogo zakladu. *Obdarovana dytyna* [Creativity as a condition of personal development and improving the professional skills of a teacher in a preschool educational institution. A gifted child]. № 6. pp. 19–25 [in Ukrainian].
12. Trofaila N. D. (2019) Pidhotovka maibutnikh vykhovatel'iv do emotsiinoho rozvytku ditei doshkilnogo viku: avtoref. dys. na zdobuttia nauk. stupenia kand. ped. nauk : spets: 13.00.08 «Doshkilna pedahohika» [Preparation of future educators for the emotional development of children of preschool age: author. diss. for the acquisition of sciences. Degrees of Cand. ped. Sci. : special: 13.00.08 "Preschool pedagogy"]. N. D. Trofaila. Odesa, 22 p. [in Ukrainian].

Дата першого надходження статті до видання: 16.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 19.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 23.04.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

